

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Alena Žibřidová
Téma práce:	Intervence státního zástupce v hlavním líčení v kontextu České republiky
Rozsah práce	289 702 znaků
Datum odevzdání práce:	21. 12. 2023
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Jakub Drápal, M.Phil., Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma toho, zda se má/musí hlavního líčení účastnit dozorový státní zástupce či nakolik se může nechat zastoupit, nakolik se tak dělá a z jakých důvodů dosud nebylo zpracováno ani v zahraniční ani v české odborné literatuře, nanejvýše bylo krátce zmiňováno v několika větách či odstavcích. Z tohoto hlediska si vysoce cením odvahy diplomantky zabývat se tématem, u kterého nelze vycházet z české a dokonce ani zahraniční odborné literatury. Téma je navíc akutální a opakovaně se k němu vyjadřují představitelé státního zastupitelství, kteří jej chtějí řešit; dosud však neexistoval teoretický rámec, do kterého by bylo možné úvahy o intervenci zařadit, ani empirický výzkum, který by ukazoval, jak často se hlavního líčení účastní jiný než dozorový státní zástupce.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma bylo teoreticky náročné na uchopení: Vyžadovalo totiž jak široké obecné znalosti postavení státního zastupitelství, do kterého by bylo možné danou problematiku vložit, tak detailní znalost praxe, aby bylo možné popopisat konkrétní institut a zkoumat jej. Z teoretického hlediska bylo potřeba vyvinout vlastní teorii, která musela být ukotvena v širších teoretických pracích diskutujících postavení státního zastupitelství, a kritéria, na základě kterých hodnotit vhodnost českého přístupu. Z empirického hlediska byla práce náročná, protože nebylo jasné, co se má jakým způsobem zkoumat: Neexistovala sekundární data, a tak diplomantka musela ručně sbírat data ze spisů.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna na teoretickou a empirickou část s úvodem a závěrem. Práce se velmi pěkně čte, přičemž zejména oceňuji schopnost pohybovat se na různých úrovních odborného diskurzu: Propojení historického vývoje postavení státního zastupitelství či právně-filozofických úvah s naprosto praktickou otázkou nakolik má český státní zástupce intervenovat v hlavním líčení a nakolik je zastupitelný, je pro čtenáře radost.

První kapitola nedřívě obecně diskutuje postavení a roli veřejného žalobce, přičemž se zabývá jak vlivy zevnitř soustavy (kam je směřována ústavodárcem a jak je organizovaná), tak vlivy zvnějšku, zejména úkoly v rámci trestního procesu a vlivu veřejného mínění ohledně postavení státních zástupců na to, jak velkou osobní odpovědnost by měly nést za konkrétní případy. Tyto obecné úvahy jsou podnětné již tím, že představují některé pohledy na postavení státního zastupitelství a na trestní proces, které dosud nebyly v české odborné literatuře diskutované. V druhé části první kapitoly jsou tyto obecné úvahy aplikovány na českou situaci, přičemž zmíněny jsou kromě diskutovaných otázek i historické vlivy a další specifika. Diplomantka zajímavě dochází k závěru, že formálně může být postavení státního zástupce vnímáno jinak, než dle toho, jaké pravomoci jim jsou svěřeny (str. 48).

V druhé části je představen samotný institut intervence státního zástupce v hlavním líčení. Vedle teoretické diskuze tohoto institutu a krátké reakce na odborné práce zběžně diskutující tuto problematiku se kapitola zabývá problémy spojené s (ne)účastí dozorového státního zástupce na hlavním líčení a představuje vlastní kompletní model pro uvažování o tom, jak by bylo možné rozhodovat o tom, který státní zástupce by se měl zúčastnit hlavního líčení. Tento model považuji za velmi podstatný, protože může být jednoduše využitelný praxí, která doposud takto detailně zpracovanou metodiku postrádala. Diplomantka v rámci kapitoly také reaguje na možnou kritiku jednotlivých doporučení.

Třetí kapitola popisuje výzkumné otázky a hypotézy, na které byla hledána odpověď empirickým výzkumem, použité metody a popisuje získaná data. Za pozitivní považuji, že diplomantka nepoužila jen jednu metodu, ale že jich použila několik – jak dvě kvantitativní metody, tak jednu kvalitativní (rozhovory). Za velmi časově náročné považuji studium spisů; silně proto oceňuji, že diplomantka analyzovala okolo 200 spisů OSZ v Nymburku. Zajímavé je i použití „stošestky“, na kterou naprostá většina státních zastupitelství nakonec odpověděla,

byť by bylo příhodné žádost dle zákona spíše odmítnout – toto poukazuje na podstatnost řešené práce.

Čtvrtá kapitola se věnuje výsledkům, které pak pátá kapitola interpretuje. Práce zjednodušeně dochází k závěru, že přístupy jednotlivých státních zastupitelství se rozcházejí, ale tam, kde se pokusily o zlepšení situace, tak to bylo jednoduše dosažitelné a je to všemi aktéry kvitováno s povděkem. Lze si představit, že přijde-li šéf s určitou změnou, tak ji ne vždy podřízení musí vnímat pozitivně; analyzovaná situace však ukazuje, že změna, která proběhla na OSZ v Nymburku je pozitivně vnímána všemi. Práce tak naznačuje, že změna je možná a vede k lepším výsledkům (minimálně z hlediska spokojenosti). Diplomantka zároveň vhodně diskutuje nedostatky použitých metod a to, jak toto limituje interpretaci výsledků, čímž naplňuje úvodní citaci Karla Čapka. Na závěr pak diplomantka diskutuje návrhy, které by mohly sloužit ke zlepšení současného stavu. Na rozdíl od většiny kvalifikačních prací, které předkládají návrhy „de lege ferenda“, se nezabývá zákony, ale praxí; tímto vhodně dokumentuje, že často je možné (a někdy i vhodné) dosáhnout změnou jinak než změnou zákona.

Závěr práce pak shrnuje teoretické i empirické poznatky a ukazuje, že když se člověk snaží najít řešení, tak najít lze.

4. Vyjádření k práci

Jedná se o diplomovou práci velmi vysoké kvality: Originálně uvažuje o postavení státního zástupce s cílem vytvořit teorii pro konkrétní problém, kterou vytváří a aplikuje na české prostředí. Danou otázku empiricky analyzuje různými metodami a předkládá komplexní návrh na zlepšení situace, který je jednoduše použitelný v praxi. Krásně se vypořádává nejen s právními, ale i společenskými otázkami (např. když rozlišuje „právní“ transformace soustavy od transformace „lidských zdrojů“). Diplomová práce tak představuje z hlediska účelů (idejí), představuje zahraniční vhled do této problematiky, detailně řeší českou situaci včetně historie a vše propojuje a konfrontuje s praxí. Takto by z mého pohledu měla vypadat ideální diplomová práce na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce byly plně naplněny. Zpracovávány byly jen originální témata, práce nijak nedisktuje notoriety (ani v oblasti historie, což silně oceňuji)
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autorka pracovala naprosto samostatně: Zpracovaná témata a otázky dosud nebyly nikde řádně zpracovány. Nejvyšší dosažená míra podobnosti je 2 %, nebylo shledáno, že by došlo k plagiátorství.
Logická stavba práce	Práce je vystavěna plně logicky – první část diskutuje teorii, druhá empirii, jde se od obecného ke konkrétnímu. Práce obsahuje úvod a závěr, které vhodně čtenáře uvádí do děje a shrnují učiněná zjištění.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce cituje 8 stran zdrojů (z velké část zahraničních), obsahuje přes 320 poznámek pod čarou. Práce s českými i zahraničním zdroji je velmi rozsáhlá. Citace jsou citovány konzistentně, oceňuji použití citačního manažeru.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Provedená analýza – jak teoretická, tak empirická – byla provedena nadstandardně detailně. Velmi silně oceňuji propojení naprosto konkrétního institutu, o kterém dlouho věděla/diskutovala jen praxe, s úvahami o právním státě či organizačním uspořádání státního zastupitelství.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Práce je upravena velmi pěkně, grafy jsou dobře čitelná.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je na velmi vysoké úrovni z hlediska jazykové i stylistické úrovně. V diplomové

	práci se vyskytují naprosto výjimečně drobné chyby (např. velké „O“ v poznámce p. č. 64). Práce se čte výborně.
--	---

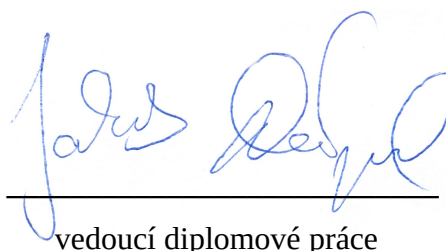
6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Během obhajoby navrhuji, aby diplomantka odpověděla na následující otázku:

Jaký má být teoretický vztah mezi mírou aprobační pravomoci vedoucího státního zástupce a frekvencí s jakou může dozorujícího státního zástupce zastupovat jiný státní zástupce?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně (1)

V Leidenu dne 2. ledna 2024

vedoucí diplomové práce